

Pomalý konec praktických škol

(NOVA, 11.10.2015, Střepiny)

Markéta FIALOVÁ, moderátorka:

Díky, že se díváte, přeji vám krásný dobrý večer.

Na začátku byla před mnoha lety stížnost několika ostravských Romů na diskriminaci ve zvláštních školách. Pak jim dal za pravdu soud ve Štrasburku a dnes se Česko snaží za každou cenu napravit, co se dá. Už za necelý rok se proto všechny praktické školy, kterým se dříve říkalo zvláštní nebo také pomocné, de facto přemění ve školy základní a jejich žáci budou začleněni mezi děti do běžných tříd. Proč ta představa mnohé učitele děsí? Dozvíte se v reportáži Ivana Berky.

Ivan BERKA, redaktor:

Janička, Patrik, Tomáš, pro tyhle děti a dalších 18 tisíc bude 1. září 2016 zlomovým dnem. I přesto, že mají lehké mozkové postižení nebo třeba poruchu učení či chování, začnou se učit tempem dětí na základních školách. České školy čeká inkluze a děti, učitele a rodiče možná perné chvíle.

Jaroslava HAJDUKOVÁ, ředitelka Praktické školy, Liberec:

Vznikla zcela absurdní situace, že odstraní náš stát diskriminaci Romů ve vzdělávání tím, že zruší základní školy praktické, což je, opravdu to je, to je absurdní divadlo, to není nic jiného.

Ivan BERKA, redaktor:

Snaha o odstranění diskriminace romských dětí rozhodla bez rozdílu o všech dětech. Na nátlak Evropské unie se zrodila novela zákona, která praktické, dříve zvláštní nebo pomocné, školy od 1. září roku 2016 zjednodušeně řečeno změní na školy základní. Pomalejším žákům mají v novém tempu pomoci asistenti.

Klára LAURENČÍKOVÁ, Česká odb. spol. pro inkluzivní vzdělávání:

U těch lehkých mentálních postižení mohou být kvalitně vzdělávány i v běžných školách. Nemusí být žádnou překážkou v tom, aby se v jedné třídě mohly dohromady vzdělávat.

Ivan BERKA, redaktor:

Odborníci nad liberálním nápadem jásají. Ti, kteří dětem denně vštěpují vědomosti do hlavy, ale naopak.

Jaroslava HAJDUKOVÁ, ředitelka Praktické školy, Liberec:

Žádný asistent pedagoga nedokáže z dítěte s lehkým mentálním postižením vykřesat to, aby zvládalo učební plán základky.

Ivan BERKA, redaktor:

Chtěli jsme vidět srovnání. Dvě třídy třetáků, jen jedni v základní a druhí v praktické škole. A nůžky jsou už mezi takhle malými dětmi skutečně rozevřené hodně a téměř ve všem.

Jaroslava HAJDUKOVÁ, ředitelka Praktické školy, Liberec:

Ty rozdíly jsou obrovské. Třeba na základce v první třídě, na konci první třídy dítě čte a počítá, myslím, do 50. Naše dítě zná osm písmen a počítá do pěti. Abecedu a čtení docvičujeme do třetí - čtvrté třídy.

Ivan BERKA, redaktor:

A tys měl napsat, Patriku, slovo slovo a tys ho nenapsal. Jak to?

Patrik, :
Já nevím.

Jaroslava HAJDUKOVÁ, ředitelka Praktické školy, Liberec:

Tady diktát spočívá třeba ve čtyřech slovech a je pro ty děti velmi obtížné to napsat. Chybují ve sluchové analýze, nedokážou poznat, které písmenko je to na začátku a které na konci.

Ivan BERKA, redaktor:

Děti jsou pak už vyčerpané a musí chvíli relaxovat.

osoba:

Takže zkusíme všichni takhle. V pořádku. A teď přišel velký slejvák a prší a prší.

Ivan BERKA, redaktor:

A tohle je diktát ve škole běžných třetáků.

osoba:

Lež má krátké nohy. Krátké nohy.

Ivan BERKA, redaktor:

Děti bez problémů napíší mnoho vět, navíc ve velkém tempu. Ještě větší rozdíl je patrný ve čtení.

žák v praktické škole:

Pes, dá, dar.

Ivan BERKA, redaktor:

Stejnou čítanku jsme přinesli vrstevníkům na základní školu.

žákyně základní školy:

Pes Broček a králík Hop si stále spolu hrají.

Ivan BERKA, redaktor:

Ukazovat jasné rozdíly v bystrosti dětí to ale není, oč tu běží. Jak se ale budou cítit děti, které sotva napočítají byt s asistentem do dvaceti, zatímco ostatní mrskají násobilku, je otázka zásadní. Třeba desetiletá Janička je v praktické škole šťastná je tu totiž jedničkářkou. Ráda sem chodí, ráda se učí. I když pomaleji. Tobě se líbí tady ve škole?

Janička, :

Ano, moc.

Ivan BERKA, redaktor:

Představu o tom, že by měla jít do školy mezi děti, odkud byla vyřazena, si nechce připustit ona ani její rodiče.

Jana STAŇKOVÁ, maminka Janičky:

Se bojím, že kdybysme byli na základní škole, že by vlastně by propadala. A hlavně by je to vlastně ty děti ještě víc potápělo, protože by byly terčem posměchu, protože ty děti by brzdily ty děti, co jsou vlastně na základce chytřejší, než jsou oni.

Ivan BERKA, redaktor:

A stejně se bojí další rodiče.

Irena ZAVADILOVÁ, matka dítěte z praktické školy:

Rok od roku víc a víc po nich chtěj, takže si myslím, že ta holka by to vůbec nedávala. Každý dítě není dokonalý.

Jiří DOKOUPIL, otec dítěte z praktické školy, Liberec:

Když to nestíhal hnedka ze začátku, tak jak to může dohonit teďka už v rozjetém vlaku.

Ivan BERKA, redaktor:

A trpět prý budou hlavně základní školy.

Jaroslava HAJDUKOVÁ, ředitelka Praktické školy, Liberec:

Je jasné, že ty základní školy budou muset jít podle těch nejslabších. Každý pochodový útvar musí přizpůsobit rychlost tomu nejpomalejšímu. To znamená, že nutně klesne úroveň výuky v základkách.

Ivan BERKA, redaktor:

Podle ministerstva ale strach není namístě.

Kateřina VALACHOVÁ, ministryně školství:

A dokážeme velmi dobře reagovat na to, co se stane, nebo nestane v těch následujících měsících, nebo co se stane od 1. 9. 2016 a zajistit zcela bezpečné prostředí pro další vzdělávání dětí.

Ivan BERKA, redaktor:

Postižené dítě na základní škole dostane speciální plán a ten třeba určí, že na konci základní školy pro něj budou dostatečné znalosti odpovídající třeba šesté třídě. Důležité prý je, aby děti vyrůstaly ve třídě spolu.

Klára LAURENČÍKOVÁ, Česká odb. spol. pro inkluzivní vzdělávání:

Jinak se budou učit všechny předměty jako jejich spolužáci a budou zůstat v té třídě se svými vrstevníky. To znamená, že jejich integrace do běžných škol bude nyní snadnější.

Ivan BERKA, redaktor:

Jenomže podle dětských psychologů Česko na tento skok vůbec není připraveno. Evropská výkladní skříň školství, Finsko, je prý jen vzdáleným snem.

Jana HLAVOVÁ, ředitelka pedagogicko-psychologické poradny:

Ve Finsku ten systém mají nejdál a mají všechno vyzkoušeno a tam to funguje, protože děti dostávají podporu v takové míře, která je potřebná. Současný systém našeho školství na to není připravený a učitelé nevědí, jakým způsobem s tím dítětem budou pracovat.

Ivan BERKA, redaktor:

Ředitelé škol zákon znají, ale nikdo jim neřekl, jak to ve skutečnosti bude probíhat, ani kolik budou mít třeba k dispozici slibovaných asistentů.

Ivo SVATOŠ, ředitel ZŠ Dobiášova:

Obava tady je z toho, aby, abychom to všechno zvládli. Jsem v tuto chvíli trochu skeptický k tomu. Já osobně si myslím, že je spíš vhodné, aby ten systém pokračoval tak, jak je nastaven.

Ivan BERKA, redaktor:

A s tím stoupá nervozita i rodičů zdravých dětí.

rodič dítěte ze ZŠ:

Mně jako rodiče by to evidentně štvalo, kdyby můj syn měl být díky některému takovýdlemu dítěti ve třídě bržděnej.

rodič dítěte ze ZŠ:

Když bude ve třídě spousta dětí, který nezvládají běžně učivo a zpomalují celou tu třídu, tak samozřejmě jako rodiči se mi to moc líbit nebude.

rodič dítěte ze ZŠ:

Já si myslím, že by jim to pomohlo. Že je nemůžeme zavřít do klece, že jo, ty děti.

Klára LAURENČÍKOVÁ, Česká odb. spol. pro inkluzivní vzdělávání:

Těmto obavám a nejistotám naprosto rozumím. V tuhle chvíli je samozřejmě nezbytně důležité, aby ministerstvo školství urychleně dokončilo práci na prováděcích vyhláškách.

Jaroslava HAJDUKOVÁ, ředitelka Praktické školy, Liberec:

Přijde podle mého názoru rozvoj soukromých škol. Takže rodiče, kteří budou chtít, aby jejich dítě tedy nabylo dobrého základního vzdělávání, tak halt budou platit a státní základní školy budou vyučovat děti ze zrušených základních škol praktických. To je teda moje pesimistická vize.

Ivan BERKA, redaktor:

Rozjíždí se tristně nepřípravený pokus na dětech, jehož výsledek nikdo nedokáže ani v nejmenším odhadnout. Třeba 18 tisíc pomalejších či postižených dětí učiníme nešťastnými, třeba právě naopak naše obavy jsou v tuto chvíli zbytečné. V každém případě nás čeká skutečně velký krok do neznáma.